ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму

_____ М.В. Маліков
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 28 » 08 2026 р.

СИЛАБУС
КЛІНІЧНОЇ ПРАКТИКИ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ ПРИ ПОРУШЕННЯХ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ

підготовки бакалаврів
денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Фізична терапія, ерготерапія
спеціалізації І7.01 Фізична терапія
спеціальності І7 Терапія та реабілітація
галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

ВИКЛАДАЧ: Страколист Ганна Миколаївна к.б.н., доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри терапії та реабілітації
Протокол № 1 від "27"серпня 2026 р.
В.о. завідувача кафедри терапії та реабілітації

_____ А. Кузнецов
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

_____ Калюжна Г.В.
(підпис) (ініціали, прізвище)

2026 рік

Зв'язок з викладачем:
E-mail: strakolist_anna@ukr.net
СЕЗН ЗНУ повідомлення:
Телефон: (061) 289-75-53
Інші засоби зв'язку: *Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)*
Кафедра: *Терапії та реабілітації, 4-й корпус, ауд. 301*

1. Опис клінічної практики

Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи є освітнім компонентом освітньо-професійної програми Фізична терапія, ерготерапія здобувачів першого бакалаврского рівня вищої освіти. Клінічна практика спрямована на інтеграцію теоретичних знань та їх синергічне застосування у процесі розв'язання спеціалізованих задач і практичних проблем у галузі терапії та реабілітації. Проходження практики забезпечує формування та вдосконалення професійних компетентностей здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю І7 «Терапія та реабілітація» відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій, а також поглиблення клінічного мислення та набуття практичного досвіду в реальних умовах професійної діяльності. Клінічна практика базується на знанні дисциплін професійної підготовки, які вивчають студенти згідно з навчальним планом освітньої програми Фізична терапія, ерготерапія, зокрема «Нормальна анатомія людини», «Латинська мова та медична термінологія», «Види оздоровчо-рекреаційної рухової активності», «Біологічна хімія», «Функціональна анатомія людини», «Нормальна та патологічна фізіологія людини», «Основи нозології», «Терапевтичні вправи», «Основи кардіології та пульмонології (за професійним спрямуванням)», та «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях діяльності серцево-судинної та дихальної систем».

Здобуті за результатами проходження практики теоретичні знання, практичні уміння та навички становлять підґрунтя для подальшого засвоєння дисциплін циклу професійної підготовки за спеціальністю. Вони є необхідним базисом для забезпечення ефективної відновлювальної терапії, спрямованої на регенерацію функціональної активності та працездатності пацієнтів із кардіоваскулярною патологією, а також для раціональної організації професійної діяльності фізичного терапевта.

Паспорт освітнього компоненту

<table>
<tr><th>Рівень вищої освіти, спеціальність, спеціалізація, освітня програма</th><th>Кількість тижнів та кредитів</th><th>Денна форма здобуття освіти</th></tr>
<tr><td rowspan="6">Рівень вищої освіти: бакалаврський
Спеціальність: І7 «Терапія та реабілітація»
Спеціалізація: І7.01 Фізична терапія
Освітня програма: Фізична терапія, ерготерапія</td><td rowspan="6">5 тижнів /
7,5 кредитів</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>3-й</td></tr>
<tr><td>Семестр:</td></tr>
<tr><td>5-й</td></tr>
<tr><td>Вид контролю</td></tr>
<tr><td>залік</td></tr>
</table>

- У результаті проходження практики здобувачі набувають таких компетентностей:

Шифр	Перелік компетентностей та програмних результатів навчання	Методи навчання
	Компетентності, визначені стандартом вищої освіти та освітньо-професійною програмою	1. Пояснювально-ілюстративний метод. Використовується у процесі опанування конкретних методик фізичної терапії і ґрунтується на активізації репродуктивного мислення студентів. 2. Пошуковий метод. Використовується під час індивідуальної роботи студентів. Полягає в організації активного пошуку розв'язання практичних завдань. Процес мислення студентів при використанні цього методу набуває продуктивного характеру, він контролюється викладачем і коригується самими студентами. 3. Репродуктивний метод. Використовується при проведенні конкретних заходів фізичної терапії, під час практики і ґрунтується на засвоєнні практичних навичок на основі зразка, моделі певного виду діяльності. 4. Проблемний метод. Ґрунтується на постановці викладачем пізнавального завдання (проблеми), самостійних пошуках студентами шляхів його розв'язання, порівнянні різних поглядів і підходів до вирішення проблеми.
ЗК02.	Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.	
ЗК03.	Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	
ЗК04.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	
ЗК06.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
ЗК07.	Здатність до міжособистісної взаємодії.	
ЗК11.	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	
СК02.	Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.	
СК03.	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп.	
СК04.	Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування) і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.	
СК05.	Здатність, під супервізією фізичного терапевта, ефективно реалізовувати програму фізичної терапії відповідно до функціональних можливостей пацієнта/клієнта.	
СК06.	Здатність, за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп, під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати.	
СК07.	Здатність провадити професійну діяльність для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій населення України.	
СК08.	Здатність ефективно спілкуватися, зокрема навчати пацієнта/клієнта, його родину й опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та обмежень життєдіяльності та популяризувати здоровий спосіб життя.	
СК09.	Здатність надавати домедичну допомогу під час виникнення невідкладних станів.	

	Компетентності, визначені професійним стандартом «Фізичний терапевт»	
А1.	Здатність застосовувати у професійній діяльності законодавчі, нормативно-правові акти України, міжнародні та інші документи, що стосуються організації надання послуг з фізичної терапії.	
А2.	Здатність вести записи та відповідну документацію з фізичної терапії.	
А3.	Здатність надавати домедичну допомогу.	
Б1.	Здатність проводити обстеження осіб з руховими порушеннями.	
Б2.	Здатність реалізовувати програму фізичної терапії.	
В1.	Здатність надавати консультації з питань фізичної терапії в межах своєї компетентності особам з руховими порушеннями, їхнім родичам, опікунам/законним представникам та особам, що доглядають	
Д2.	Здатність розширювати функціональні можливості особи з руховим порушенням і сприяти дотриманню здорового способу життя.	

– **результатів навчання:**

Шифр	**Перелік програмних результатів**	**Форми та методи оцінювання**
ПР2	Вміти спілкуватися українською та іноземною мовою у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.	Оцінювання результатів проходження клінічної практики з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи здійснюється процесі проведення поточного та підсумкового модульного контролю відповідно до розробленої системи балів. Поточний контроль здійснюється клінічним супервізором від бази практики та ґрунтується переважно на очному спостереженні над відпрацюванням клінічних навичок, визначених силабусом практики. Підсумковий контроль проводиться по завершенню практики шляхом оцінювання цілісної систематичної практичної діяльності студентів упродовж усього періоду її проходження
ПР4	Вести професійну документацію.	
ПР7	Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв’язки різних елементів.	
ПР8	Надавати домедичну допомогу при невідкладних станах.	
ПР10	Визначати симптоми та синдроми, описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров’я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.	
ПР11	Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію.	
ПР12	Реалізовувати індивідуальну програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії під супервізією фізичного терапевта, уміти здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій та асоційованих з ними обмежень активності та участі.	

ПР14	Провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність.	
ПР15	Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні засоби реабілітації.	
ПР16	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.	
ПР18	Оцінювати результати виконання заходів фізичної терапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифіковувати поточну діяльність.	
ПР19	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання з допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	

2. Зміст практики

Метою клінічної практики з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи є формування та вдосконалення у студента, як майбутнього фахівця в галузі фізичної терапії, комплексу професійних практичних вмінь і навичок з вирішення складних спеціалізовані задач та практичних проблем, пов'язаних з відновленням функціонального стану пацієнтів з порушеннями діяльності серцево-судинної системи.

Основними завданнями практики є: формування практичних компетентностей з організації та реалізації програм фізичної терапії, спрямованих на відновлення та корекцію рухових і морфофункціональних можливостей пацієнтів із кардіоваскулярною патологією, у тому числі за наявності супутніх порушень з боку інших систем організму та складної мультисистемної коморбідності; удосконалення професійно значущих особистісних якостей, деонтологічних норм та комунікативних стратегій, необхідних для ефективної міждисциплінарної взаємодії, етичного спілкування з пацієнтами та їхніми родинами в процесі реабілітації та набуття клінічного досвіду самостійної практичної діяльності фізичного терапевта в умовах закладів охорони здоров'я різних форм власності, що надають спеціалізовану та високоспеціалізовану реабілітаційну допомогу кардіологічного профілю.

Пріоритетним змістовним фокусом практики є поглиблення практичних компетентностей з надання послуг з фізичної терапії пацієнтам із кардіоваскулярною патологією, у тому числі за наявності складної мультисистемної коморбідності та поєднаних соматичних порушень.

Індивідуальні завдання студентів при проходженні практики включають таки види робіт:

Організаційна робота:

– участь у настановній та заключній конференціях;
– проходження інструктажу з охорони праці в лікувальному закладі;
– ознайомлення із закладом охорони здоров'я, на базі якого проходить практика (співбесіда з клінічним супервізором, ознайомлення з умовами проведення занять з фізичної терапії, роботою мультидисциплінарної реабілітаційної команди, обладнанням, інвентарем, кабінетами, організацією надання послуг);
– підготовка документації (складання документів планування роботи під час проходження практики;

– ознайомлення з контингентом хворих, що потребують застосування реабілітаційних заходів;

– оформлення документів звітності тощо.

Практична робота з пацієнтом (під супервізією фізичного терапевта):

– створення та підтримання безпечного робочого середовища, розпізнавання фізіологічних і психологічних змін у пацієнта та відповідне коригування індивідуальної програми втручання, врахування протипоказань і застережень, своєчасне реагування на погіршення стану та ускладнення, за потреби надання першої допомоги.

– демонстрація професійної поведінки, дотримання етичних норм, політик і процедур закладу (включаючи вимоги до зовнішнього вигляду та графіка роботи).

– комунікація вербально та невербально, професійно та своєчасно з членами мультидисциплінарної реабілітаційної команди, пацієнтом, родиною, доглядачами.

– здійснення самоаналізу професійної діяльності під час практики, для покращення клінічної та професійної продуктивності.

– усвідомлення відповідальності за власні дії та своєчасне повідомлення про помилки; організація безпечного переміщення і страхування пацієнта (з підбором відповідного обладнання); дотримання правил експлуатації реабілітаційного обладнання та витратних матеріалів.

– розуміння індивідуальних, культурних відмінностей, цінностей, уподобань і потреб пацієнтів та відповідна адаптація надання послуг з фізичної терапії.

– застосування клінічного мислення на основі науково-обґрунтованих знань, прикладах кращих практик, цінностях та цілях пацієнта в менеджменті пацієнта.

– проведення швидкого скринінгу для планування подальшого обстеження (вибір шкал, тестів, опитувальників) зокрема у пацієнтів кардіологічного профілю.

– проведення обстеження з фізичної терапії із застосуванням специфічних для конкретної нозології міжнародних стандартизованих інструментів обстеження та оцінки (шкали/тести/опитувальники), зокрема у пацієнтів з серцево-судинною патологією.

– аналіз та синтез даних обстеження та визначення відповідних порушень, функціональних обмежень та якості життя в категоріях МКФ, зокрема у пацієнтів з серцево-судинною патологією.

– розуміння реабілітаційного діагнозу та встановлення реабілітаційного прогнозу, зокрема для пацієнтів з серцево-судинною патологією.

– створення програми фізичної терапії в межах індивідуального реабілітаційного плану із дотриманням принципу пацієнтоцентричності, зокрема для пацієнтів кардіологічного профілю.

– проведення втручання відповідно до індивідуального реабілітаційного плану, здійснення поточного контролю за виконанням завдань, коригування програми фізичної терапії за потреби та оцінювання прогресу у досягненні цілей і завдань, зокрема під час надання реабілітаційних послуг пацієнтам кардіологічного профілю.

– організація і проведення навчання пацієнтів, родини, доглядачів щодо догляду, запобігання можливим ускладненням та дотриманню рекомендацій на всіх етапах надання реабілітаційної допомоги.

– ведення документації всіх аспектів надання послуг з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи, включаючи скринінг, обстеження, оцінку та план надання послуг, втручання, реакцію на втручання, планування виписки, обговорення з сім'єю пацієнта та спілкування з іншими особами, які беруть участь у наданні послуг.

– застосування, інтерпретація та повідомлення результатів надання послуг, дані початкового і кінцевого обстеження протягом періоду надання послуг та перед випискою пацієнту, родині, доглядачу, а також членам мультидисциплінарної команди.

– планування та координація роботи з пацієнтами, визначення пріоритетів, ефективне використання часу, простору, обладнання та інших доступних ресурсів, адаптація до непередбачених обставин і забезпечення узгодженості фізичної терапії з індивідуальним реабілітаційним планом у межах нормативних та інституційних вимог.

– ініціювання виконання завдань, співпраця з членами мультидисциплінарної реабілітаційної команди.

Навчально-методична робота (під супервізією фізичного терапевта):

– аналіз навчально-методичної літератури;

– протоколювання й аналіз переглянутих занять з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи, інших видів реабілітаційної роботи; підбір необхідного методичного матеріалу для організації й проведення реабілітаційної роботи;

– організація та проведення різних видів реабілітаційної роботи (підготовка місця занять, організація індивідуальної роботи, контроль за правильністю методики проведення реабілітаційних занять);

– оформлення документів планування та обліку практичної роботи (щоденник практиканта, звіт про проходження клінічної практики з фізичної терапії);

– підготовка та презентація клінічного кейса: розробка та обговорення клінічного випадку пацієнта з кардіоваскулярною патологією під час колоквіуму або з членами мультидисциплінарної команди;

– здійснення самоаналізу професійної діяльності під час практики, виявлення власних сильних сторін та сторін для покращення з фіксацією висновків у щоденнику практиканта.

3. Заходи під час практики

1.Обговорення клінічних кейсів. Обговорення клінічних кейсів є важливою складовою клінічної практики. Це дозволяє студентам глибше зануритися в реальні ситуації, розвинути критичне мислення та отримати практичний досвід. Цей метод використовується для аналізу реальних або змодельованих клінічних ситуацій у командній або індивідуальній роботі.

2. Колоквіум є однією з форм підсумкового контролю знань студентів під час клінічної практики. Він дозволяє перевірити не тільки теоретичні знання, а й практичні навички у реальних або змодельованих умовах, набутих під час практики.

3. Майстер-класи з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи**:** Демонстрація передових технік та методів реабілітації досвідчених фахівців з фізичної терапії

4. Тематичні диспути: Обговорення актуальних питань та проблем у галузі фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи з подальшою дискусією.

5. Рефлексивні сесії: Проведення сесій, де студенти можуть аналізувати свої дії, успіхи та помилки, щоб покращити свої професійні навички.

4. Графік проходження практики

№ з/п	Види робіт, завдання	Місце проведення практики
1	Ознайомлення з базою практики, організацією та моделями надання послуг з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи	Клінічні бази, установи, організації, визначені наказом практики
2	Реабілітаційне обстеження з фізичної терапії в пацієнтів з порушеннями діяльності серцево-судинної системи. Оцінка результатів в категоріях МКФ.	Клінічні бази, установи, організації, визначені наказом практики

3	Реабілітаційне втручання з фізичної терапії в пацієнтів з порушеннями діяльності серцево-судинної системи. Оцінка результатів в категоріях МКФ.	Клінічні бази, установи, організації, визначені наказом практики
4	Оформлення звітної документації з клінічної практики.	Клінічні бази, установи, організації, визначені наказом практики
	Платформа, ідентифікатор, пароль https://meet.google.com/nwx-ixgo-kfq	

5. Методичні рекомендації

Методичним забезпеченням клінічної практики з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи є:

- Положення про проведення практики студентів ЗНУ;
- паперові варіанти наскрізної програми та силабусу для студентів спеціальності Терапія та реабілітація, які знаходяться на кафедрі.
- методичні рекомендації та матеріали до проходження практики розміщені на платформі СЕЗН ЗНУ.

6. Види і зміст контрольних заходів

Види контролю: поточний (60 балів) та підсумковий (40 балів).

Форма підсумкового контролю – залік.

Підсумковий контроль має на меті оцінити результати проходження здобувачем освіти практики. Студент не допускається до складання заліку з практики, якщо ним набрано за поточний контроль менше 35 балів.

Під час проходження практики супервізор оцінює результати клінічного навчання базового рівня підготовки бакалавра за переліком навичок. Результати клінічного навчання, як уже зазначалося вище, згруповані у два розділи: професійна практика і менеджмент пацієнта/клієнта (Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізація 227.01 «Фізична терапія».

Види і зміст контрольних заходів

Вид контрольного заходу	**Зміст контрольного заходу**	**Критерії оцінювання**	**Усього балів**
1	**2**	**3**	**4**
Поточний контроль (робота студентів під час практики)			
Виконання функціональних обов'язків асистента фізичного терапевта	- Щоденне (крім вихідних) відпрацювання визначеної кількості годин на базі практики; - щоденне виконання всіх видів робіт, передбачених змістом та графіком практики; робота з пацієнтами/клієнтами кардіологічного профілю.	- 1 бал за один день практики - за кожний пропущений без поважної причини або невідпрацьований день віднімається 1 бал	0,5x30=15

Демонстрація результатів клінічного навчання, що підлягають оцінюванню	Оцінювання клінічних результатів із менеджменту пацієнта: <u>Професійна практика</u> - безпека; - професійна поведінка; - комунікація; - професійний розвиток; - відповідальність; - культурна компетентність; <u>Менеджмент пацієнта/клієнта</u> - клінічне мислення; - скринінг; - обстеження; - оцінка результатів обстеження; - розуміння реабілітаційного діагнозу та встановлення реабілітаційного прогнозу; - планування надання послуг (створення програми фізичної терапії в межах індивідуального реабілітаційного плану); - проведення втручання; - навчання пацієнтів/клієнтів, родини, доглядачів; - ведення документації; - оцінка результатів надання послуг (виконання програми фізичної терапії окремо чи в межах індивідуального реабілітаційного плану); - управління ресурсами; - управління персоналом (робота в команді, лідерство)	Максимально 3 бали за рівень досягання кожного результату клінічного навчання	2,5x18=45
Усього за поточний контроль			**60**
Підсумковий контроль			
Оформлення звіту, щоденника практики	Звітна документація	Структура, зміст та оформлення звітної документації відповідає усім встановленим вимогам та містить усі необхідні елементи	**20**
Захист звіту з практики	Захист		**20**
Усього за підсумковий контроль			**40**

Поточні контрольні заходи. Поточний контроль здійснюється керівниками практики упродовж проходження студентами клінічної практики шляхом аналізу та оцінювання їх систематичної діяльності. Оцінювання показників поточного контролю здійснюється в такий спосіб:

1. Виконання функціональних обов'язків асистента фізичного терапевта передбачає щоденне відвідування та відпрацювання визначеної кількості годин на базі практики у відділенні реабілітації, оскільки це є передумовою набуття та вдосконалення практичних фахових компетентностей. Контроль відвідування студентом клінічної практики здійснюють координатор клінічної практики та клінічний супервізор.

Критерії оцінювання щоденної роботи на базі практики:

- *0,5 бала* – здобувач освіти-практикант присутній на практиці, якісно відпрацював визначений обсяг годин (6 год на день), виконав на високому рівні всі передбачені на цей день навчальні завдання; підготував поточні методичні матеріали – конспекти занять, методичні матеріали з фізичної терапії, індивідуальні реабілітаційні плани тощо; своєчасно та правильно заповнив документацію на кожного пацієнта та поточну документацію з проходження практики;
- *0,2 бала* – здобувач освіти-практикант присутній на практиці, відпрацював визначений обсяг годин (6 год на день), передбачені навчальні завдання виконав майже в повному обсязі; підготував поточні методичні матеріали, але припустився некритичних недоліків в організації методичної роботи; воєчасно, але з незначними помилками оформив документацію на кожного пацієнта та поточну документацію з проходження практики;
- *0 балів* – здобувач освіти-практикант був присутній на практиці, але не виконав жодного завдання, або пропустив день практики без поважних причин.

За шість тижнів практики максимальна кількість балів за відпрацювання визначених годин роботи на клінічній базі становить 15 балів. За кожен пропущений робочий день практики знімається 0,5 балів.

2. Критерії оцінювання результатів клінічного навчання.

Цей показник оцінюється клінічним супервізором за такими критеріями:

- *2,5 бала* – здобувач освіти-практикант продемонстрував високий рівень сформованості відповідної клінічної навички/клінічного результату фізичного терапевта; виконання навички не потребує клінічної супервізії при веденні пацієнтів/клієнтів кардіологічного профілю, студент-практикант здатний самостійно працювати в знайомих ситуаціях.
- *2 бали* – здобувач освіти-практикант продемонстрував достатній рівень сформованості відповідної клінічної навички/клінічного результату фізичного терапевта; студент потребує менше 25% супервізії під час роботи з пацієнтами/клієнтами з серцево-судинною патологією; демонструє навички проведення реабілітаційного обстеження та втручання.
- *1 бал* – здобувач освіти-практикант продемонстрував задовільний рівень сформованості клінічної навички/клінічного результату фізичного терапевта; студент потребує менше 50-75% супервізії під час роботи з пацієнтами/клієнтами кардіологічного профілю; розвиває здатність послідовно виконувати кваліфіковане обстеження та втручання.
- *0 балів* – здобувач освіти-практикант продемонстрував низький рівень сформованості клінічної навички/клінічного результату фізичного терапевта; студент

потребує 75-100% супервізії під час роботи з пацієнтами/клієнтами з серцево-судинною патологією; на низькому рівні застосовує відповідні знання та навички, потребує частого зворотного зв'язку для досягнення відповідних цілей та дотримання протоколів.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню практики шляхом загального оцінювання систематичної практичної діяльності здобувачів освіти-практикантів упродовж всього періоду клінічної практики. Підсумковий контроль включає в себе оцінювання звітної документації з клінічної практики (звіт, щоденник практики) та захист звіту з клінічної практики.

1. Критерії оцінювання звітної документації з клінічної практики.

- *20 балів* – структура звіту відповідає усім встановленим вимогам і містить усі необхідні елементи. Звіт містить усю необхідну інформацію щодо процесу організації та результатів проходження практики; реалізації завдань, визначених керівниками практики, для виконання на базі практики; ефективності та корисності практики з погляду набутих компетентностей. Щоденник практики оформлено належним чином, він містить повну інформацію про діяльність студента-практиканта. Характеристика клінічного супервізора містить високу позитивну оцінку і засвідчує, що програму практики виконано повною мірою.
- *15 балів* – зміст звіту в цілому висвітлює необхідну інформацію щодо результатів виконання основних завдань клінічної практики. Зі змісту можна зробити висновок, що програму практики виконано повною мірою і належним чином. Щоденник практики загалом містить необхідну інформацію, але з незначними помилками. Характеристика клінічного супервізора містить високу позитивну оцінку, однак наявні несуттєві зауваження.
- *10 балів* – зміст звіту відображає виконання основних завдань клінічної практики, переважно містить необхідну інформацію, однак наявні суттєві недоліки в деталізації окремих аспектів; висновки зроблені без належної аргументації. Щоденник практики загалом містить необхідну інформацію, але є окремі суттєві помилки. Характеристика клінічного супервізора в цілому позитивна.
- *5 балів* – зміст звіту частково відображає результати виконання основних завдань практики, у структурі звіту пропущені окремі складові, або мають місце інші суттєві зауваження до змісту звіту. Щоденник практики заповнений частково, допущені суттєві помилки. Характеристика керівника від бази практики задовільна.
- *0 балів* – звіт не відповідає встановленим вимогам щодо структури, зміст звіту не відображає результатів проходження практики або вони відсутні. Щоденник не містить необхідної інформації, зокрема щодо змісту виконаних завдань. Характеристика клінічного супервізора негативна, що дозволяє зробити висновок про невиконання або неналежне виконання здобувачем освіти програми практики.

2. Захист звіту з клінічної практики. Захист звіту з практики проводить комісія із трьох осіб, що призначається завідувачем випускової кафедри.

Критерії оцінювання захисту звіту з практики:

- *20 балів* – отримує студент, який надає правильні та обґрунтовані відповіді на всі запитання членів комісії з проходження клінічної практики; проявляє професійну зацікавленість, аналізує отримані результати практики, об'єктивно оцінює свої сильні та слабкі сторони; висловлює свої враження від практики та надає конструктивні пропозиції щодо її вдосконалення.

- *15 балів* – отримує студент, який надає переважно правильні та обґрунтовані відповіді на більшість запитань членів комісії з проходження клінічної практики; проявляє професійну зацікавленість, аналізує отримані результати практики, об'єктивно оцінює свої сильні та слабкі сторони; висловлює свої враження від практики.
- *10 балів* – отримує студент, який надає частково правильні відповіді на деякі запитання членів комісії з проходження клінічної практики; проявляє певну професійну зацікавленість; має складнощі при аналізі отриманих результатів практики та оцінюванні своїх сильних і слабких сторін; висловлює своє враження від практики.
- *0 балів* – отримує студент, який не дає задовільних відповідей по суті поставлених запитань, не орієнтується в програмі практики або в окремих її частинах, або припускається грубих помилок, що дають підстави членам комісії зробити висновок про невиконання або неналежне виконання здобувачем освіти програми практики, свідчать про відсутність реальних результатів практики.

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	**За шкалою університету**	**За національною шкалою**
		Залік
A	90 – 100 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

Загальна оцінка діяльності студентів у період проходження клінічної практики з фізичної терапії та ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи здійснюється за інтегральною шкалою, яка встановлює взаємозв'язки між рейтинговими показниками і шкалами оцінок (таблиця).

Залік із клінічної практики з фізичної терапії та ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи проводить комісія із 3-х осіб, що призначається завідувачем кафедри.

Не пізніше двох тижнів після закінчення практики на факультеті за участю здобувачів вищої освіти, координатора клінічного навчання і бази практики, членів комісії, завідувача кафедри проводиться підсумкова конференція з метою аналізу й узагальнення результатів практики. Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважної причини, отримує оцінку «незадовільно», що вважається як академічна заборгованість.

7. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Андрійчук О. Я. Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії : навчально-методичний посібник. Луцьк : Волинська друкарня, 2022. 264 с.
2. Вакуленко Л.О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник для фахівців з фізичної реабілітації / за ред. Л.О. Вакуленко. Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2020. - 372 с.
3. Голяченко А. О. Відновне лікування хворих з патологією серцево-судинної системи. Здобутки клінічної і експериментальної медицини. 2022. С. 164-166.
4. Григус І. М., Брега Л. Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2018. 268 с.
5. Григус І.М., Нагорна О.Б. Основи фізичної терапії: навчальний посібник. Одеса: Олді+. 2022. 150 с.
6. Григус І.М. Нагорна О.Б. Реабілітаційне обстеження в практиці фізичного терапевта: навчальний посібник. Одеса: ОлдіПлюс. 2023. 176 с.
7. Коваленко В.М. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та К.: МОРІОН, 2016. 192 с.
8. Магльована Г.П. Основи фізичної реабілітації. Львів: ЛігаПрес, 2016. 148 с.
9. Михайловська Н.С. Реабілітація пацієнтів із захворюваннями серцево-судинної системи в практиці сімейного лікаря: навчальний посібник для студентів VI курсу медичного факультету за програмою навчальної дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина», спеціальності «Медицина» і «Педіатрія». Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. 188 с.
10. Медико-біологічні основи фізичної терапії, ерготерапії («Нормальна анатомія» та «Нормальна фізіологія»): навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Тетяна Куцериб, Станіслав Крась, Софія Маєвська, Федір Музика. Львів: ЛДУФК, 2019. 146 с.
11. Порада, А. М. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закладів І-ІІІ рівнів акредитації. Київ: Медицина, 2011. 295 с.
12. Пикалюк В. С. Серцево-судинна система. Робочий зошит. Електронний ресурс. 2025. 180с.
13. Григус І. М., Брега Л. Б. Фізична терапія в кардіології : навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2018. 268 с.
14. Деякі питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2022 р. № 1462. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1462-2022-%D0%BF#Text
15. Перелік рекомендованих інструментів оцінювання функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я особи. URL: https://surl.li/uuwzoo
16. Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті : Затверджено Вченою радою Запорізького національного університету від 29.09.2015 р., протокол №3 зі змінами та доповненнями. Дата оновлення: 23.02.2021. URL: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/2021_polozhennya_pro_organ__zts__yu_osv__tn__ogo_protsesu_v_znu.pdf
17. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Запорізького національного університету : Затверджено Вченою радою Запорізького національного університету від 03.10.2024 р., протокол № 2. URL: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_praktichna_p__dgotovka.pdf
18. Система реабілітаційних компетенцій ВООЗ. WHO Rehabilitation Competency. URL: https://surl.li/kxvavw

19. Фізична реабілітація, спортивна медицина: нац. підруч. для студ. вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації. Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. 455 с.

20. Целуйко В. Й. Стенокардія. Ліки України, 2009. № 5 (131). С. 31-38.

21. Massimo F. Piepoli, Arno W. Hoes, Stefan Agewall, Christian Albus, Carlos Brotons, Alberico L. Catapano. 2016 European Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice. Reference 2016 EHJ. doi/10.1093/eurheartj/ehw10

22. Sytnyk O., Yezhova O., Voytenko V., Dereka T. Use of Thera-trainer tigo in the long-term rehabilitation period in the gunshot injury to the spinal cord (clinical case). Zdravotnicke listy. 2023. Vol.11. N. 2. p. 60-67.

Додаткова:

1. Івасик Н. О. Засоби фізичної реабілітації в екстреній допомозі при порушенні ритму та провідності серця. Науковий часопис. Київ, 2013. Вип. 7(33), т.2 С. 530-535.

2. Івасик Н. О. Підбір засобів фізичної реабілітації для дітей з порушенням ритму і провідності серця. Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз.виховання, спорту і здоров'я людини. Л., 2014. Вип. 18, т. 3. С. 86-94.

3. Ільницька Г.С., Гончарук Н.В. Терапевтичні вправи: навч. посібник для викладачів Харків: НФаУ, 2021. 198 с.

4. Об'єздова Н.В. Захворювання ніг. Діагностика і лікування. Харків: Віват, 2014. 240 с.

5. Окамото Гері. Основи фізичної реабілітації / Перекл. з англ. // Г. Окамото. Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. – 325 с.

6. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / за заг.ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. Тернопіль: ТНМУ, 2020. 372 с.

7. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник. Кіровоград: РВВКДПІ ім. В. Винниченка, 2004. 238 с.

8. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. Київ, 2022. 164 с.

9. Попадюха Ю.А. Сучасна реабілітаційна інженерія: монографія. Ю.А. Попадюха. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 1108 с.

10. «Студент Фізичної терапії» Корисні ресурси у Фізичній терапії / за заг.ред. О.А. Карпов, Д.Г. Артикова., Д.І. Дужий. Львів: УСАФТ, 2024. 26 с.

11. Свістельник І.Фізична реабілітація: анот. бібліогр. покажч. трьома мовами. Київ: Кондор, 2012. 1162 с.

12. Швесткова Ольга, Сладкова Петра. Фізична терапія: Підручник. Київ, Чеський центр у Києві. 2019. 272 с.

13. Chatian M, Tarchalski JL, Lisowski J, Poziomska-Piatkowska E The influence of the outpatient cardiologic rehabilitation on the physical fitness at patients after a STEMI Polski merkuriusz lekarski, 2024. 36(212). PP. 88-91.

14. Chaves G.S.S. Chest physiotherapy for pneumonia in children. Cochrane Database of Systematic Reviews, 2023, Issue 9. doi: 10.1002/14651858.CD010277.pub2

15. Mendonça K.M. Cochrane Database of Systematic Reviews, 2015, Issue 3.doi: 10.1002/14651858.CD010297.pub2.

16. Garrod R., Lasserson T. Role of physiotherapy in the management of chronic lung diseases: An overview of systemattic reviews. Respir. Med. 2017. V.101, № 12. P. 2429-2436.

17. Hartley L, Lee M., Rees K. Qigong for the primary prevention of cardiovascular disease. Cochrane Database of Systematic Reviews 2020, Issue 6. Art. №: CD010390

18. Morag K, Exercise Leadership in Cardiac Rehabilitation. John Wiley & Sons Ltd, 2006.

Інформаційні ресурси:

1. Physiopedia. URL: https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/
2. PEDro – база даних із понад 60 000 досліджень, оглядів і рекомендацій, що оцінюють втручання фізичної терапії. https://pedro.org.au/
3. Physioplus – найбільша платформа з надання MOOC (масові відкриті онлайн-курси) для фахівців з реабілітації. URL: https://members.physio-pedia.com/books-and-journals/
4. Physiotutors – один із найбільших ресурсів по MOOC у фізичній терапії в ортопедії URL: https://www.physiotutors.com/
5. Cohrane library – кокранівська бібліотека містить високоякісні незалежні наукові дослідження у сфері охорони здоров'я. URL: https://www.cochranelibrary.com/
6. Physiokeys – платформа, яка об'єднує останні дослідницькі статті з понад 90 журналів, пов'язаних з фізичною терапією. URL: https://www.physiokeys.com/
7. Українська асоціація фізичної терапії. URL: https://uapt.org.ua/uk/home/
8. iWalkAssess – мобільний додаток для проведення та оцінки 10-MWT та 6-MWT. URL: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.utoronto.tri.iwalkassess&hl=en_US
9. Лікувальна фізична культура при захворюваннях серцево-судинної системи: анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. Львів: [б. в.], 2015. 27 с. Режим доступу: http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/294
10. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи: анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/826

8. Регуляції і політики курсу

Політика щодо відвідування

Відвідування клінічної практики є обов'язковим. У разі відсутності студента з поважних причин студент зобов'язаний повідомити клінічного супервізора від бази практики та керівника практики від університету та відпрацювати пропущені години, виконавши додаткову самостійну роботу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Кожен студент повинен виконувати усі заплановані завдання клінічної практики. Усі письмові завдання (в тому числі поточна та підсумкова документація, звіт з практики, презентаційні матеріали захисту практики) мають бути подані не пізніше дати визначеної графіком проходження практики. Представлені завдання, які виконані без дотримання вимог, не відповідають дійсному виконанню завдань з практики, є аналогом роботи співкурсників є проявом академічної недоброчесності.

Політика щодо відповідності принципам етичних норм поведінки та деонтології.

Кожен студент у лікувально-профілактичному закладі повинен мати охайний вигляд, стежити за чистотою свого тіла, одягу, взуття, уникати прикрас, зайвої косметики. Робочий одяг (халат, змінне взуття) завжди повинні знаходитися в зразковій чистоті і порядку, бути встановленої форми прийнятої в даній установі. Слід підтримувати в колективі лікувальної установи доброзичливість, єдність стилю і злагодженість в роботі, що допомагає забезпечувати високий рівень професійної допомоги.

В роботі з пацієнтом студент зобов'язаний дотримуватися принципів етичних норм поведінки та деонтології: гуманно ставитися до пацієнта; не брати участі в діях проти здоров'я пацієнта; надавати допомогу всім, хто її потребує, незалежно від расової, політичної і релігійної приналежності; зберігати конфіденційність інформації пацієнта уникаючи обговорення зі сторонніми особами; утримуватися від вчинків, які можуть принизити гідність професії фізичного терапевта.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2026-2027 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ https://lnk.ua/gk4x2wkVy .

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://lnk.ua/9MVwgEpVz .

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://lnk.ua/EYNg6GpVZ .
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/QRVdWGwe3; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/3R4avGqeJ.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://lnk.ua/5pVJr17VP.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: https://library.znu.edu.ua/. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua/.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: https://sites.znu.edu.ua/child-advance/.